

Motion

1978/79:2131

av Lars Werner m. fl.
om ökat stöd till musikverksamhet m. m.

Huvudparten av vår kulturpåverkan sker genom olika media (grammofon, kassetter, TV, radio etc.). Speciellt gäller detta inom musikområdet. Elektroken i hemmen får ofta ersätta den omedelbara upplevelsen av levande musik. Stora internationella koncerner inom elektronikindustrin specialiserar sig på musikförmedlande apparater och lägger ner oerhörda summor på att skapa behov av inspelad musik. Dessa bolag tillsammans med den stora kommersiella kulturindustrin har inte som sitt mål att ge människorna värdefulla kulturopplevelser. De är först och främst intresserade av stora profiler. De koncentrerar sig på att producera ytlig glättad och lätt såld musik, som människor lätt fastnar för men lika lätt ledsnar på. Sådant är utmärkt för omsättningen. Och så stöder de sin omsättning med allehanda spekulativa jippon, massiv reklam, stjärnkulter osv. En stor del av den kolorerade veckopressen är uppbyggd på att vara deras vapendragare. Dess värre är de inte heller utan stöd i det musikutbud Sveriges Radio svarar för, eller som Finn Zetterholm uttryckt saken: "Radions P3 är i stor utsträckning en marknadsplats för multinationell plastmusik med inslag av hårdlanserade svenska storsäljare. Detta leder inte bara till en likriktning och platthet i radions musikutbud, utan också till en omöjlig situation för många mindre skivbolag och udda produktioner som inte har råd att köpa reklamutrymme i tidningar etc. och alltså inte heller spelas i radio."

Det är självfallet inte fel att det finns olika sätt att bevara musikaliska prestationer. Det betänkliga ligger i att det så påtagligt går ut över levande upplevelser, kontakt och kommunikation.

Den icke-kommersiella musiken, den som inte underordnar sig de ofta multinationella bolagen och som inte bedrivs för att i första hand ge profit arbetar under ofta svåra villkor, så snart vi kommer utanför de fasta musikinstitutionernas sfär. Det finns en rad olika musikgrupper som arbetar som fria grupper och uppfyller kulturrådets definitioner. Dessa fria grupper har en enligt kulturrådet förvånansvärt stor produktion, inom en stor mångfald av olika genrer och musikformer. Men de har stora svårigheter. Konstnärsnämndens undersökning av kulturarbetarnas ekonomi och arbetsmarknad (KNUFF 78) visar att trots ökade anslag under de senaste åren har situationen kraftigt försämrats för samtliga kulturarbetargrupper.

Kulturrådets begäran om att med statliga medel täcka 50 % av de heltidsverksamma fria gruppernas personalkostnader är därför ett minimi-krav.

Det är viktigt att kulturarbetarna har en grundtrygghet, men det är lika

viktigt att de får tillräckligt med arbetstillfällen. Speciellt inom musiken finns en stor undersysselsättning och arbetslöshet. Detta är ytterligare en verkan av att den "mekaniska" musiken får slå ut den levande.

Det är därför viktigt att de ideellt arbetande organisationer som finns på arrangörssidan ges ett sådant stöd att de får möjligheter att arrangera konserter och föreställningar och ge ett rikt utbud av levande musik. Kulturrådet har insett betydelsen härav och äskat en anslagshöjning till arrangerande musikföreningar på 3 110 000 kr. Bland dessa är de viktigaste Kontaktnätet för en icke-kommersiell kultur och Svenska jazzriksförbundet, riksorganisationer för ett 80-tal resp. ett 50-tal musikföreningar inom olika genrer. Av främst dessa riksorganisationers medlemmar drivna musikföreningar och jazzklubbar är viktiga arbetsplatser för många musiker.

Regeringen tycks emellertid inte ha insett frågans betydelse utan tillstyrker bara ca en sjättedel av den av kulturrådet begärda anslagsökningen. Denna njugghet medför fortsatta stora svårigheter för många musiker. Kontaktnätet har ansökt om att bli erkänt som ungdomsorganisation, vilket skulle innebära att organisationen skulle komma i fråga för stödformer som dessa organisationer kan få. Denna begäran avslås av regeringen. Detta regeringens beslut är felaktigt. Kontaktnätet bedriver en verksamhet inom musiken som väsentligen vänder sig till ungdom. Kontaktnätet måste således räknas som ungdomsorganisation. Det väsentliga för att organisationer skall erkännas som ungdomsorganisationer bör vara inriktningen av deras verksamhet. De skall inte behöva ändra sin organisationsstruktur för att bli erkända.

Ett stöd för ideellt arbetande musikarrangörer att kunna presentera utländska artister vore, om statens kulturråd finge möjligheter att ge icke-profiterande konsertarrangörer generell befrielse från bevilningsavgift. Sådan befrielse ges för att stimulera internationellt kulturutbyte. I dag sker dock många rent kommersiella gästspel under denna rubrik. Ambassadernas möjligheter att få avgiftsbefrielse för samarrangemang med kommersiella arrangörer bör stoppas. Detta torde inte få någon negativ inverkan på intressanta och värdefulla gästspel men skulle vara ett slag mot spekulativa jippon av tvivelaktigt kulturellt värde, gjorda i profitsyfte. Genom befrielse från bevilningsavgift för de ideellt arbetande kulturorganisationerna får dessa ett värdefullt stöd utan att kulturanslagen behöver ökas.

Under anslaget B 4 Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer har statens kulturråd begärt att anslaget till centrala amatörorganisationer höjs med 1 044 000 kr. Regeringen föreslår i stället en minskning med 20 000 kr. och motiverar detta med att den senare i en proposition om "kultur och information över gränserna" kommer att föreslå ett belopp om 310 000 kr. för amatöreensemblers utlandsturnéer. Denna regeringens ståndpunkt kan inte godtas. Visserligen är internationellt kulturutbyte viktigt, även på amatörnivå, och bör understödjas. Men ett sådant stöd får inte ställas i motsättning till den mera "ordinarie" verksamhet som de centrala amatörorganisationerna bedriver. (Bland dessa amatörorganisationer återfinns de flesta inom

musikområdet.) Kulturrådets äskande är också i detta fall skäligt och bör bifallas, för att amatörorganisationerna skall kunna byggas ut.

Grammofonskiveproduktionen spelar en viktig roll inom musiklivet. Det finns två sätt att förhålla sig till den. Antingen lämnar staten grammofonbranschen åt dess öde, som hittills. Då kommer all konstnärlig egenart och ambition och allt nyskapande i svensk skivproduktion att försvinna, att kvävas av den multinationella skivindustrins plastmusik – den utvecklingen är redan på gång. Eller också går staten in och tar kulturpolitiskt ansvar för grammofonskiveproduktionen med en medveten, bred satsning på god musik i alla former. Det kan ske på många sätt: genom produktionsbidrag, kvalitetsstöd, alternativ skivproduktion, importskatt på viss utländsk produktion, lagerstöd till skivhandlarna. Vi förordar det senare förhållningssättet.

Med hänvisning till det anförda föreslås*

att riksdagen beslutar

1. att anslaget i budgetpropositionen 1979 bilaga 12 under punkten B 19 Vissa bidrag till teater, dans- och musikverksamhet delposten 6 Arrangerande musikföreningar höjs med 2 475 000 kr. och utgår med 3 955 000 kr.
2. att anslaget i budgetpropositionen 1979 bilaga 12 punkten B 4 Bidrag till kulturverksamhet inom organisationer delposten 1 Centrala amatörorganisationer höjs med 1 064 000 kr. och utgår med 3 519 000 kr.
3. att uttala att Kontaktnätet bör erkännas som bidragsberättigad ungdomsorganisation,
4. att hos regeringen hemställa om förslag om former för ett statligt kulturpolitiskt ansvarstagande i vad gäller grammofonskiveproduktionen.

Stockholm den 25 januari 1979

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

*Se även motionen 1978/79:2132.